

Tūrisma attīstības veicināšana Latvijas reģionos

2018. gada augusts

Sintēzes ziņojums

1. Latvijas tūrisma konkurētspēja
2. Latvijas tūrisma atbalsta politika un tās nepilnības reģionālā tūrisma kontekstā
3. Citu Eiropas valstu pieredze reģionālā tūrisma veicināšanā
4. Ieguvumi un riski no tūristu plūsmu novirzīšanas uz reģioniem

Ilona Beizītere, Saeimas Analītiskā Dienesta pētniece. LPS, 02.11.2018.

Tūrisma atbalsta politika

Darījumu un pasākumu tūrisms

Veselības tūrisms

Dabas tūrisms

Kultūras tūrisms un radošās industrijas

Tūrisma nozares izaicinājumi

- Kopējais tūristu skaits pieaug, taču ceļotāju vidējie izdevumi nav būtiski palielinājušies
- Izteikta tūrisma sezonālitate un nevienmērīga izmitināšanas mītnu noslodze
- Zema Latvijas kā tūrisma galamērķa konkurētspēja ES un globālā līmenī

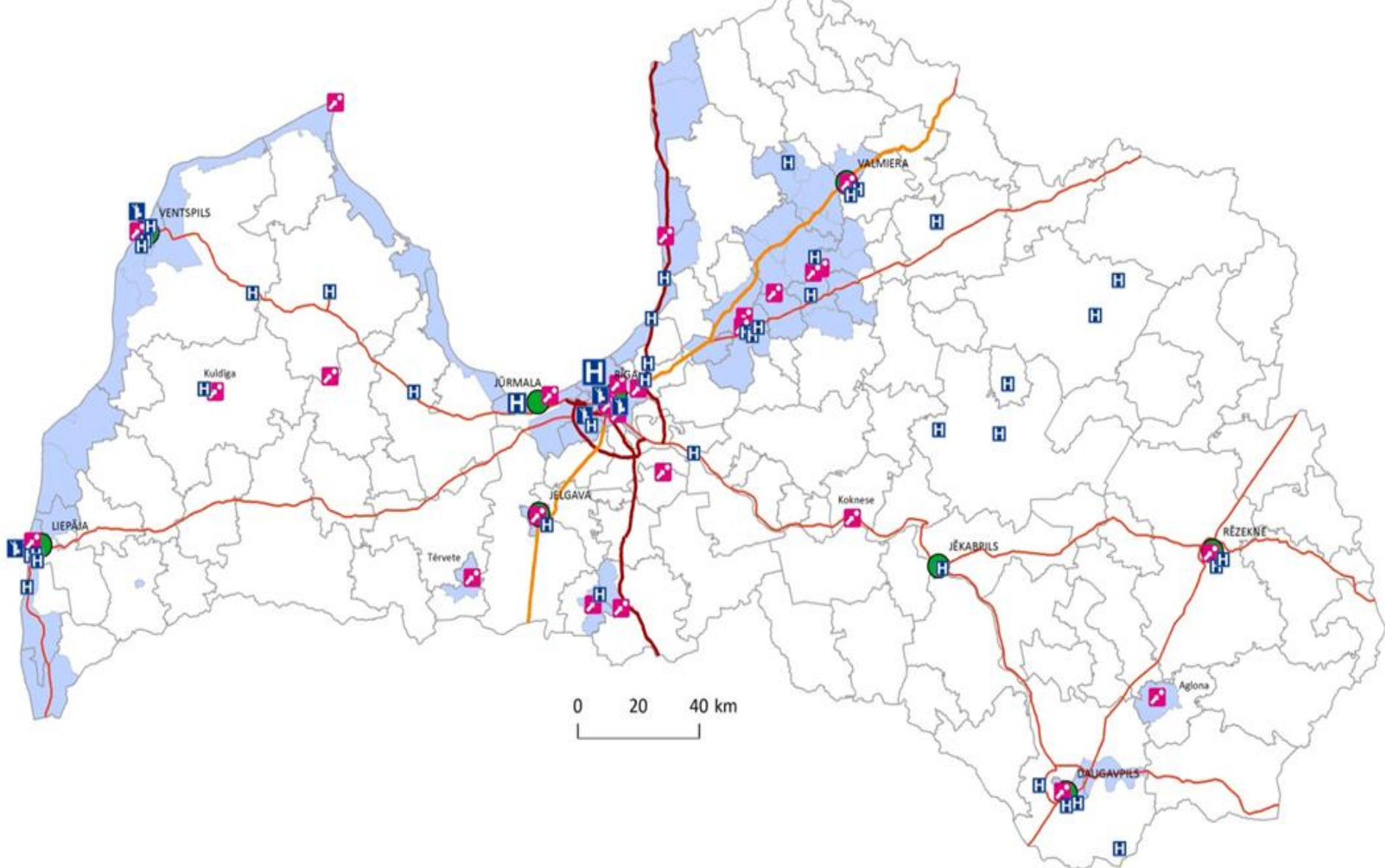
Tūrisma atbalsta virzieni

- Konkurētspējīgi tūrisma produkti
- Tūrisma produktu kvalitātes uzlabošana
- Latvijas tūrisma piedāvājuma atpazīstamības veicināšana

Rezultatīvie rādītāji

- Ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaita pieaugums
- Vidējās noslodzes palielināšanās izmitināšanas mītnēs ārpus noslogotākās vasaras sezonas
- Ārvalstu vairākdienu ceļotāju izdevumu pieaugums

[Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes \(2014-2020\)](#)

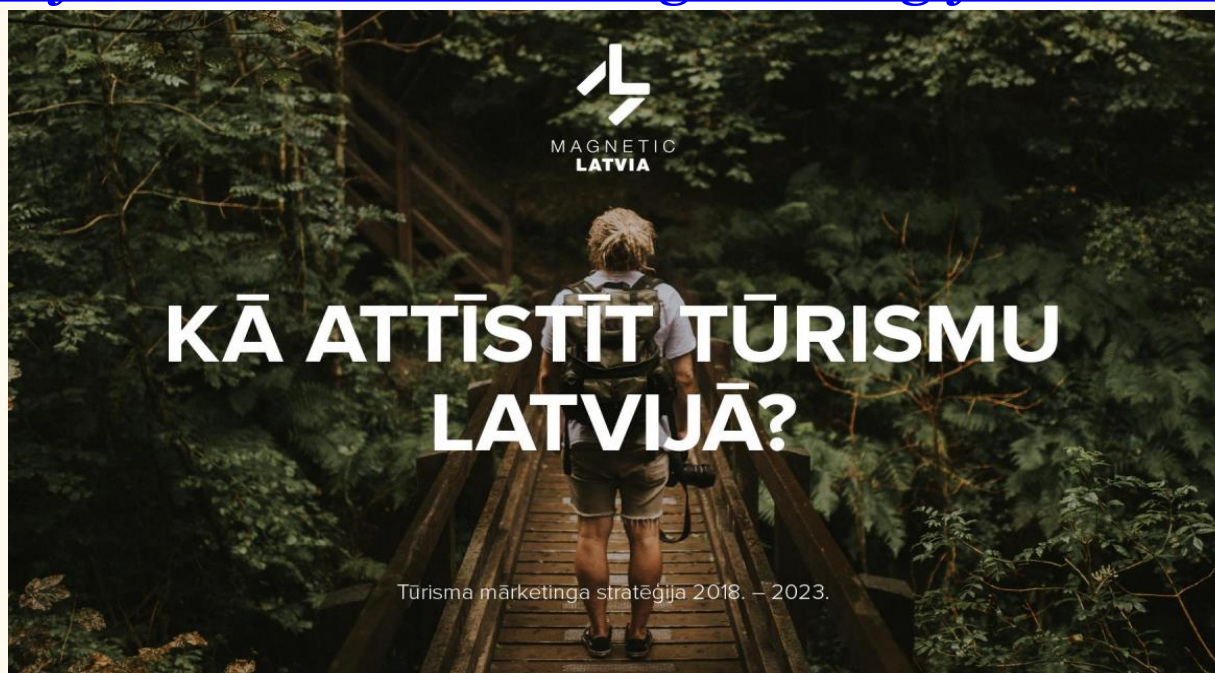

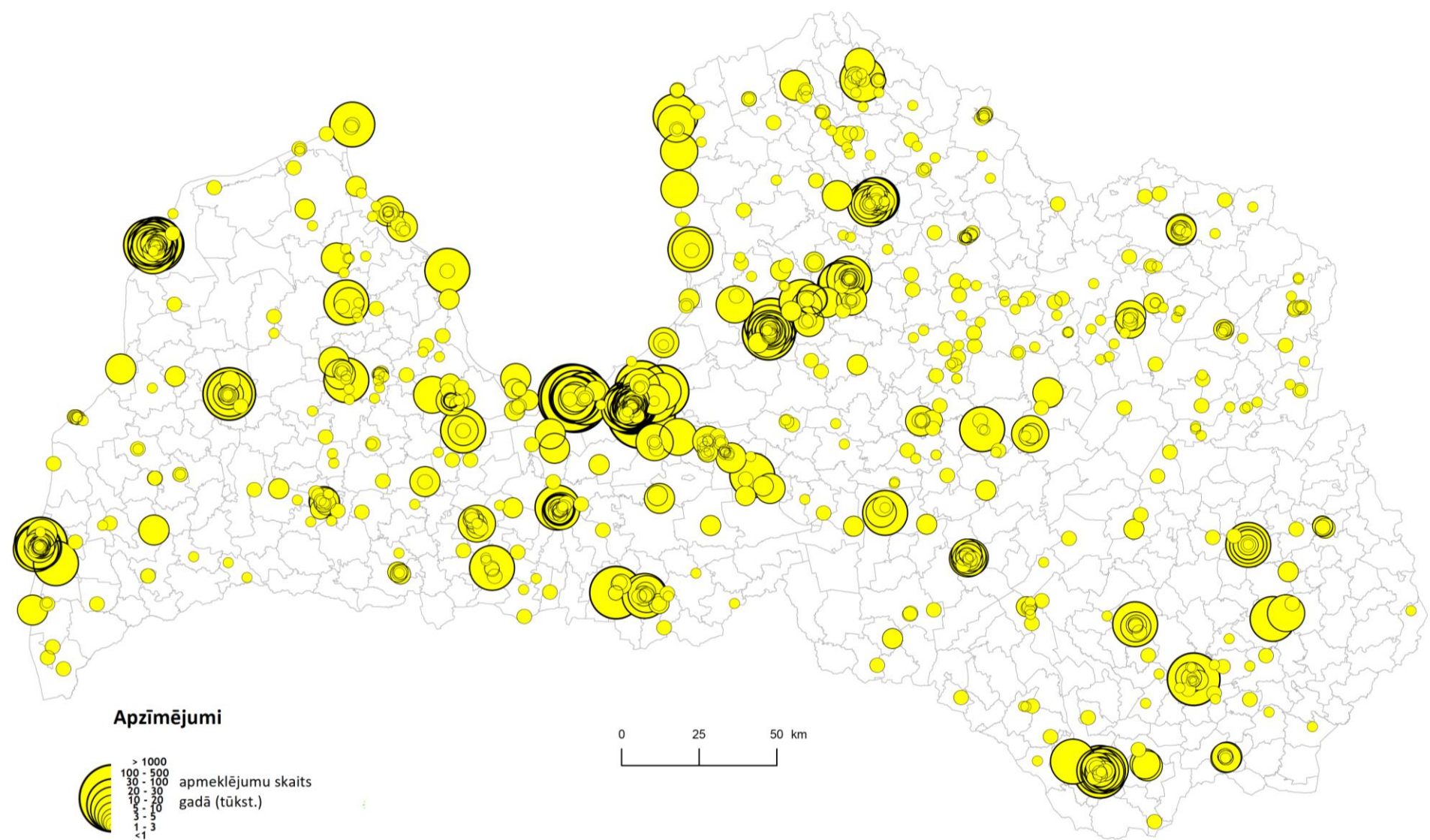
Latvijas tūrisma eksporta konkurētspējīgākās teritorijas. Avots: [Klepers, 2013](#)

Tūrisma atbalsta politika

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes (2014-2020)

Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģija 2018-2023

Tūrisma objekti un populārākās tūristu piesaistes vietas Latvijā laika periodā no 2009. līdz 2012. gadam. Avots: Klepers, 2018

Veicinot reģionālo tūrismu:

- Var tikt sekmēta **ekonomiskā izaugsme** un reģionu attīstība, kā arī radīta pozitīva ietekme uz nodarbinātības rādītājiem
- Var tikt sekmēta **dabas un kultūras vērtību** saglabāšanas nozīmīguma apzināšanās
- Var uzlaboties vietu pozitīvas **atpazīstamības** rādītāji
- Var tikt stimulēta inovatīva **mazā uzņēmējdarbība**
- Tūristu plūsmas uz reģioniem var aizkavēt dažādu **pakalpojumu** – veselības aprūpes, infrastruktūras, mazumtirdzniecības u. c. – ierobežošanu

Tomēr jāņem vērā, ka...

- Tūrisma infrastruktūras ekstensīva attīstīšana var veicināt **tradicionālo saimniekošanas veidu ierobežošanu**
- vietējā/reģionālajā līmenī spēja vadīt tūrisma **negatīvos blakusefektus** var būt ierobežota
- Pastāv **galamērķu reputācijas pasliktināšanās** riski, nespējot tajos sniegt apmeklētājiem pozitīvu pieredzi
- **Vietējiem iedzīvotājiem var tikt apgrūtināta regulāra piekļuve** atpūtas vietām, kuras iepriekš bijušas ekskluzīvi vietējās kopienas rīcībā

Vairākās Eiropas pilsētās noteikti ierobežojumi tūristiem...

Vieta Ceļojumu un tūrisma konkurētspējas indeksa faktoru rangā 2017. gadā

Novērtētie faktori	Valsts vieta rangā		
	Latvija	Lietuva	Igaunija
Ceļojumu un tūrisma konkurētspējas indekss	54	56	37
Uzņēmējdarbības vide	58	53	25
Drošība un aizsardzība	40	42	15
Veselība un higiēna	16	2	25
Cilvēkresursi un darba tirgus	32	31	24
IKT gatavība	38	33	12
Ceļojumu un tūrisma prioritāšu noteikšana	79	91	16
Starptautiskā atvērtība	41	40	56
Cenu konkurētspēja	42	33	52
Vides ilgtspēja	13	41	12
Gaisa transporta infrastruktūra	51	78	53
Zemes un ostu infrastruktūra	41	32	31
Tūrisma pakalpojumu infrastruktūra	48	58	22
Dabas resursi	108	121	101
Kultūras resursi un biznesa ceļojumi	98	87	78

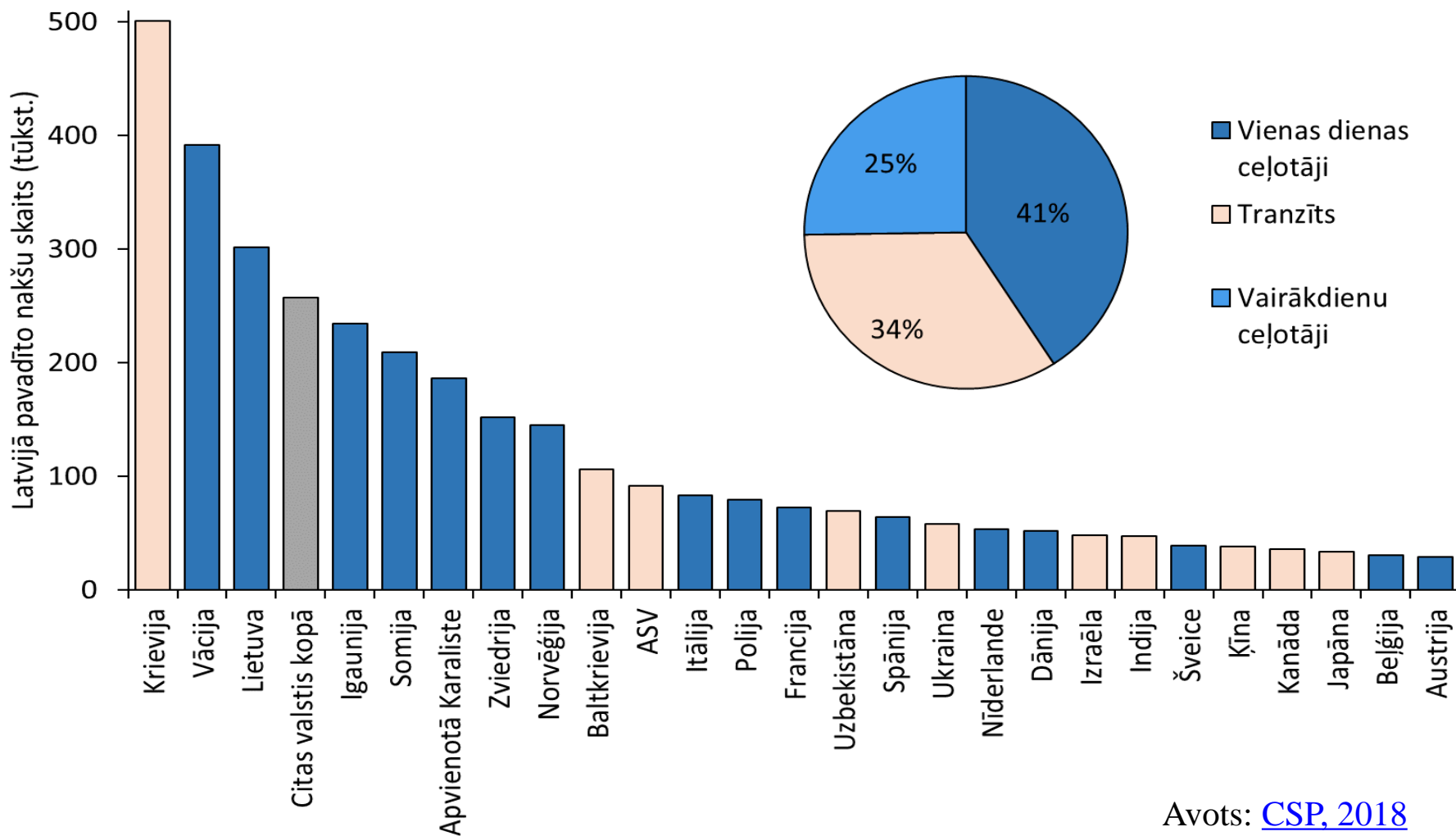
Avots: [WEF, 2017](#)

EDEN konkursos uzvarējušie Latvijas tūrisma galamērķi

Gads	Gada tematika	Uzvarētājs
2017	Kultūras tūrisms	Cēsis
2015	Tūrisms un vietējā virtuve	Latgale
2013	Pieejamais tūrisms	Liepāja
2011	Tūrisms un senatnes vietu un objektu atjaunošana	Līgatne
2010	Ūdeņu un piejūras tūrisms	Jūrmala
2009	Tūrisms aizsargājamās teritorijās	Tērvetes dabas parks
2008	Vietējā nemateriālā kultūras mantojuma tūrisms	Latgales podnieki
2007	Jaunie izcilākie tūrisma galamērķi Eiropas lauku teritorijās	Kuldīga

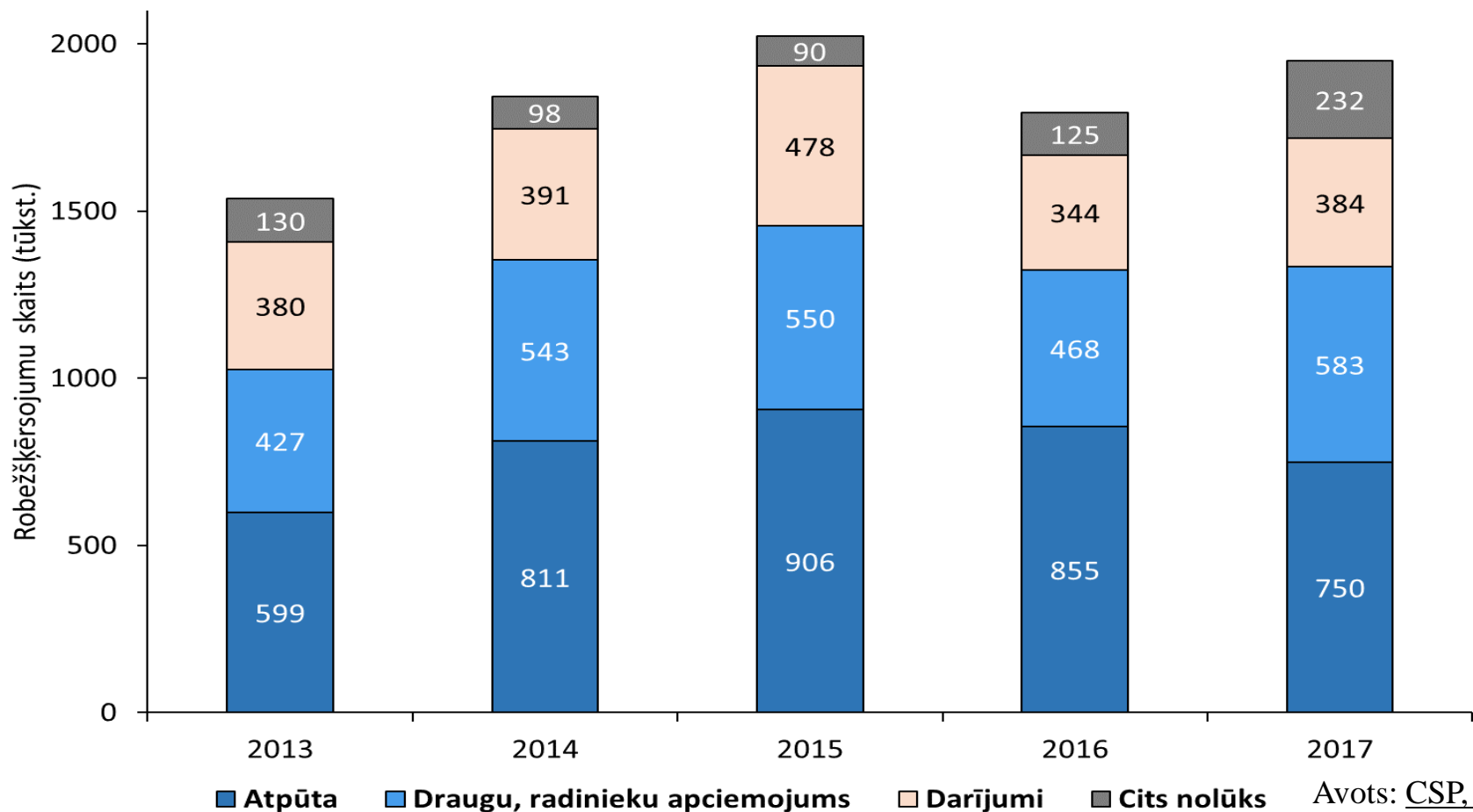
Avots: [EDEN destinations. Latvia, 2018](#)

Viesnīcās un citās tūristu mītnēs apkalpoto ārvalstu viesu pavadīto nakšu skaita sadalījums pa valstīm 2017. gadā

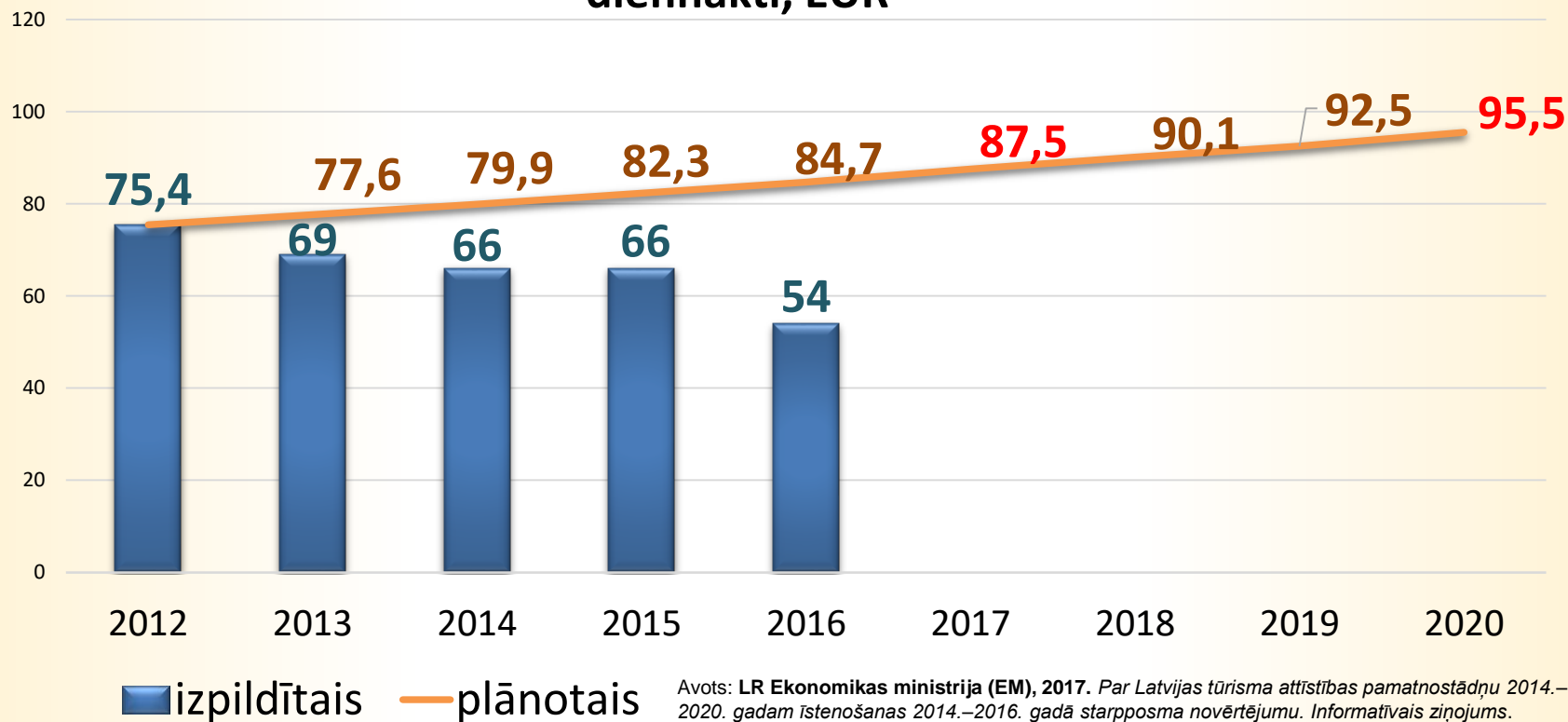
Avots: [CSP, 2018](#)

Vairākdienu ārvalstu ceļotāju robežšķērsojumu skaita (tūkst.) dinamika sadalījumā pēc ceļojuma nolūka 2013.–2017. gadā

Vairāk vai ienesīgāki tūristi?

Viena ārvalstu vairākdienu ceļotāja vidējie izdevumi diennaktī, EUR

Avots: LR Ekonomikas ministrija (EM), 2017. Par Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas 2014.–2016. gadā starpposma novērtējumu. Informatīvais ziņojums.
Pieejams: http://tap.mk.gov.lv/doc/2018_01/EMZIN_181217_TUR_PAMN_NOVERT.2911.DOCX

Latvijas tūrisma konkurētspēja

- Saturiski **daudzveidīgs tūrisma piedāvājums** un liels attīstības potenciāls
- **Pievilcīgi** reģionālie galamērķi
- **Palielinās tūrisma plūsmas**
- Pieaug tūrisma nozares **ekonomiskais pienesums** eksportā un tautsaimniecības attīstībā kopumā

- **Sezonalitāte**
- **Samazināts reitings** Ceļojumu un tūrisma infrastruktūras konkurētspējas indeksā starp Baltijas valstīm
- **Sabiedriskā transporta infrastruktūras** nepiemērotība tūrismam
- **Samazinās** viena ārvalstu vairākdienu ceļotāja **vidējie izdevumi** diennaktī
- **Zems ārvalstu viesu īpatsvars reģionos**

Sabiedriskā transporta nodrošinājuma problēmas

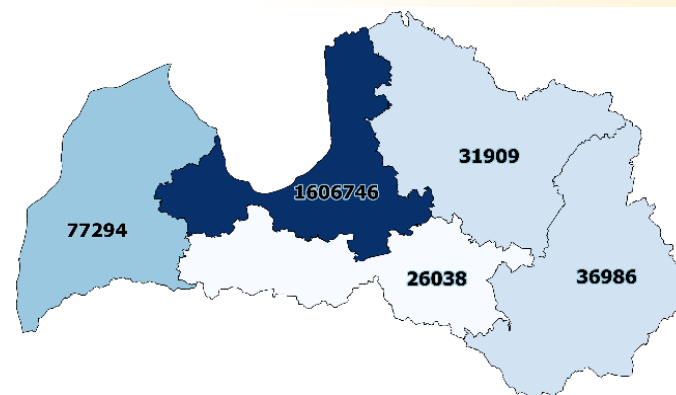
- 90% no reģionu gala mērķiem atrodas vismaz 1 km attālumā **no asfaltētiem ceļiem**
- Nepietiekama dažādu **transporta veidu savstarpēja koordinācija**, to savienojamības trūkums
- Neskaidra, atšķirīga **transporta bilešu iegādes sistēma**
- **Nav pieejama informācija** par auto stāvvietām un to apmaksas sistēmu

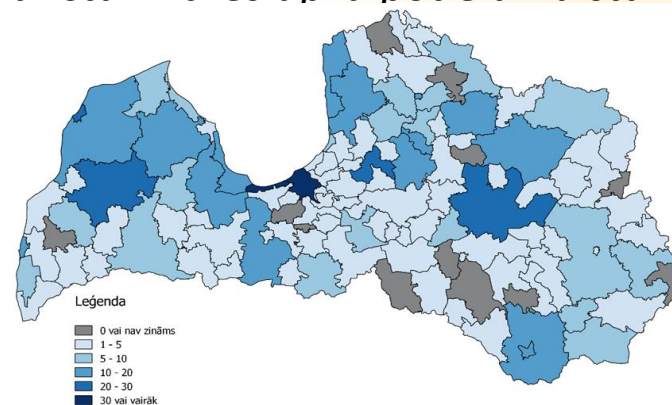
[Avoti: Lauku Ceļotājs, LPS, 2018; Ziemeļe, 2018.](#)

Centrs un reģioni?

- **Tranzīts** 34% ārvalstu ceļotāju Latviju šķērso tranzītā, un šādu ceļotāju skaits kopš 2013. gada pieaug. Tikai 25% ārvalstu ceļotāju Latvijā uzturas ilgāk par vienu diennakti
- **Komforts** 86% ārvalstu viesu nakšņojuši viesnīcās, moteļos, kūrortviesnīcās vai kūrorta rehabilitācijas centros
- **Rīga** + 78% ārvalstu viesu uzņemti tūristu mītnēs Rīgā, 8% – Jūrmalā. Tikai 5% nakšu pavadīts naktsmītnēs, kas atrodas Latvijas lauku teritorijās – tas ir zemākais rādītājs ES

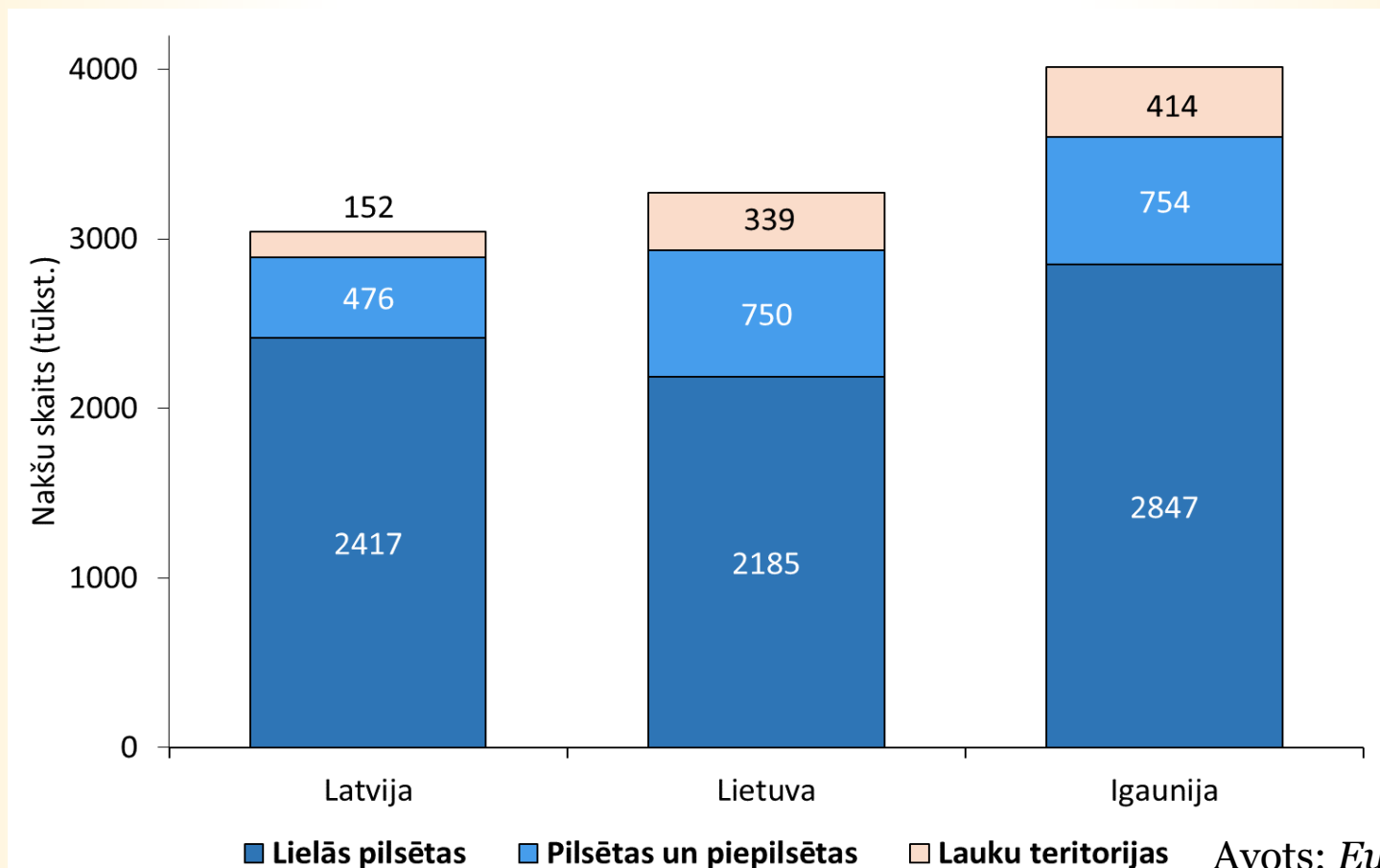

Tūristu mītnēs apkalpotie ārvalstu viesi

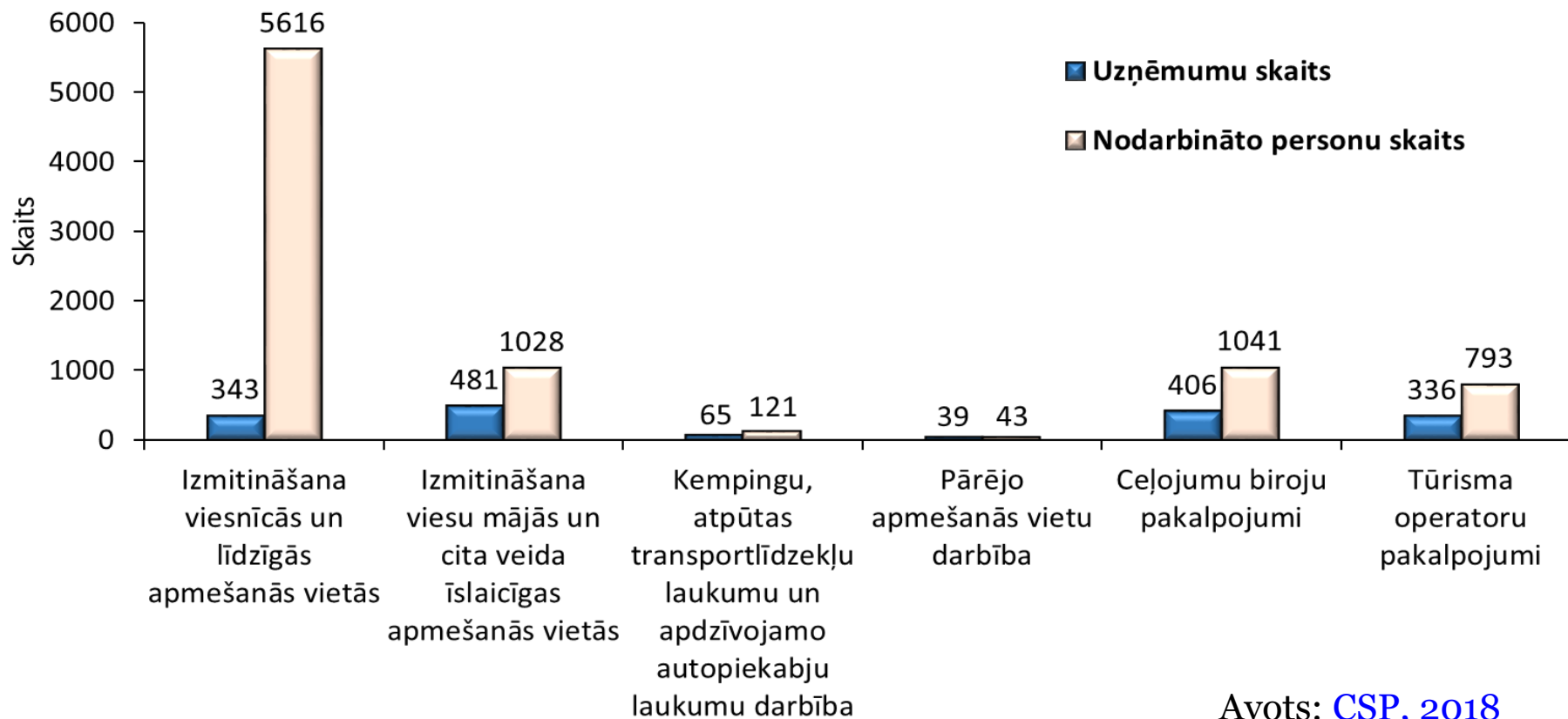
Tūristu mītņu skaits Latvijas novados

Ārvalstu viesu pavadīto nakšu skaits tūristu mītnēs Igaunijā, Latvijā un Lietuvā sadalījumā pēc urbanizācijas pakāpes 2016. gadā

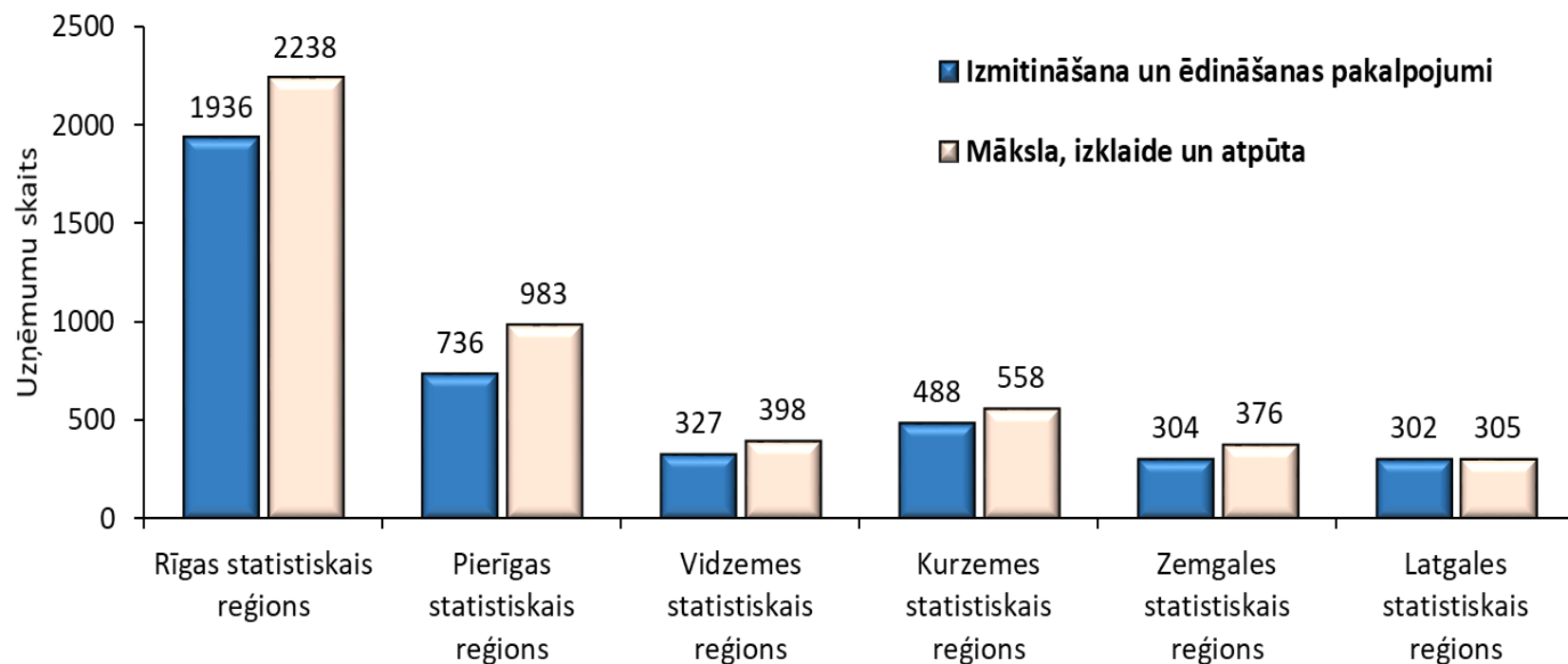
Avots: *Eurostat*, 2018

Izmitināšanas, ceļojumu organizēšanas un tūrisma pakalpojumu sniedzošo uzņēmumu un tajos nodarbināto personu skaits 2016. gadā

Avots: [CSP, 2018](#)

Izmitināšanas, ēdināšanas, mākslas, izklaides un atpūtas pakalpojumus sniedzošo uzņēmumu skaits sadalījumā pa statistiskajiem reģioniem 2016. gadā

Avots: CSP, 2018

Finansējums

Tūrisma nozares galvenie publiskā finansējuma avoti

Finansējums tūrisma politikas īstenošanai (EM)

Dažādu ministriju administrētās ERAF darbības programmas (VARAM, KM)

Līdzekļi Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanai (EM)

Finansējums lauku tūrisma atbalstam (ZM)

Tūrisma politikas ieviešanas izmaksas

642 837
eiro
2016. g.

793 109
eiro
2017. g.

837 835
eiro
2018. g.

Līdzekļi Latvijas kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšanai

9,4 mlj. eiro
2018–2023

Tūrisma pārvaldības scenāriji

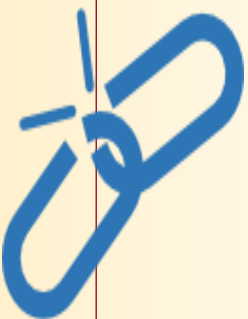

Fragmentēta
pārvaldība un
finansējums

Labāka iesaistīto pušu
koordinācija un sadarbība,
vienlaikus novēršot
nesamērīgu regulāciju un
neefektīvu resursu
izmantošanu

Izvēles tūrisma pārvaldībā...

Ieguldījumi, projekti
sadrumsaloti, trūkst
sistemātiska atdeves
izvērtējuma

Vāja tūrisma atbalsta struktūra:
valsts, pašvaldības, reģioni,
asociācijas, tūrisma
uzņēmumi piekopj
individuālās stratēģijas

Galamērķu pārvaldība tikai
pašvaldības administratīvajā
teritorijā

TIC kā informācijas sniedzēji

Nav sinerģijas starp transporta
un tūrisma politiku

Ieguldījumu, projektu
koncentrēšana apmeklētajos
galamērķos

Skaidra reģionālā un vietējā
atbalsta struktūra (valsts →
valsts līmeņa klasteris →
reģions/reģionālais klasteris →
pašvaldība)

Uz galamērķu pārvaldību raugās
plašāk kā pašvaldības
administratīvās teritorijas
robežās (pašvaldību sadarbības
teritorijas, klasteri)

TIC kā galamērķu pārvaldības
organizācijas

Sinerģija starp transporta, tūrisma
u.c. nozaru politikām

*Tūrisma nozares potenciāls tika novērtēts
jau aizvadītā gadsimta beigās – Latvijai
tūrisms varētu būt tas pats, kas jēlnafta
Saūda Arābijai*

Avots: *Hofheinz, 1991*

Latvijas novadu raksturojums pēc kultūras mantojuma izmantošanas potenciāla.

Avots: [Jeroščenkova, 2016](#)

Novadi

Raksturojums

Alūksnes, Bauskas, Cēsu, Dobeles, Gulbenes, Kuldīgas, Limbažu, Madonas, Siguldas

Ekonomiski spēcīgas pašvaldības
Labi attīstīta uzņēmējdarbība
Salīdzinoši labi attīstīts tūrisms

Ogres, Rēzeknes, Talsu, Tukuma

Ekonomiski vidēji attīstītas pašvaldības
Labi attīstīta uzņēmējdarbība
Ļoti labi attīstīts tūrisms

Kopumā 61 novads: Aknīstes, Alojās, Baltinavas, Ciblas, Durbes, Ērgļi, Jaunpils, Kocēnu, Krāslavas, Krustpils, Lubānas, Neretas, Rugāju, Skrundas, Vārkavas, Viļakas, Zilupes u.c.

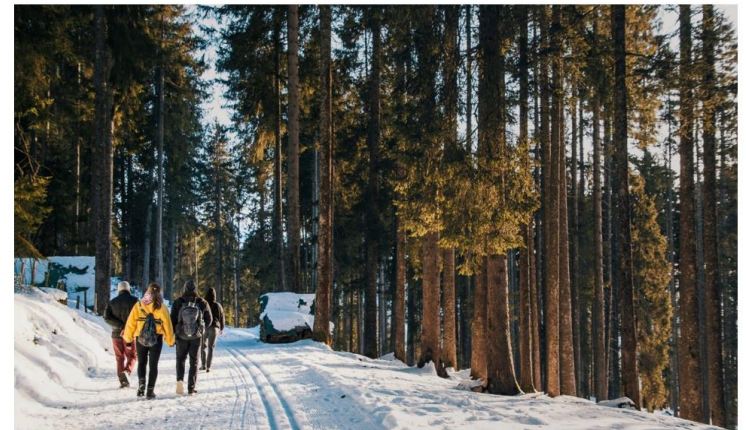
Ekonomiska atpalcība
Nepietiekama tūrisma attīstība

Kopumā 29 novadi: Ādažu, Aizkraukles, Auces, Babītes, Balvu, Burtnieku, Iecavas, Kandavas, Lielvārdes, Līvānu, Ludzas, Ozolnieku, Preiļu, Salacgrīvas, Smiltenes, Vecumnieku u.c.

Ekonomiski spēcīgas pašvaldības
Tūrisms vāji attīstīts, lai gan pietiekami labi attīstīta uzņēmējdarbība

Paldies par uzmanību!

<https://www.saeima.lv/lv/par-saeimu/publikacijas-un-petijumi>

Tūrisma attīstības veicināšana
Latvijas reģionos

2018. gada augusts

Sintēzes ziņojums